

Osmdesát let v jednom domě

Božena Blažková

Článek o vamberecké knihovně byl původně připraven pro minulé číslo, ale stále jsem s ním nebyla spokojená, protože nevystihoval atmosféru, která v knihovně vládne. Při přípravě tohoto čísla jsem si uvědomila, že pokud budu čekat, až se mi podaří napsat článek dle mých vlastních představ, tak nevyjde nikdy. Článek tedy dopisuji v šibeničním termínu těsně před odesláním do tiskárny. Omlouvám se vambereckým knihovnicím a čtenářům doporučuji, ať se raději do Vamberka zajedou podívat.

Vamberecká knihovna patří ke knihovnám s úctyhodnou a podrobně zaznamenanou historií. První veřejná knihovna byla ve Vamberku založena zásluhou vambereckého rodáka, redaktora Josefa Richarda Vilímka v roce 1857. Byla umístěna ve zdejší škole a sám pan Vilímek jí věnoval kolem 100 svazků knih. Tento vamberecký rodák založil v Praze v roce 1884 moderní Vilímkovo vydavatelství. Vamberecká knihovna vlastní několik desítek unikátních titulů vydaných v tomto nakladatelství. V roce 1867 byla ve městě založena Měšťanská beseda a zároveň zde byla zřízena i besední knihovna, která byla přístupná všem občanům města. V roce 1932 daroval mecenáš města, továrník a bývalý předseda Měšťanské besedy, pan Ladislav Bednář svůj dům knihovně, která zde sídlí dodnes.

Citace z ručně psané kroniky města:

„Za účelem, aby osvětová činnost Měšťanské besedy měla pevný a trvalý základ, aby podniky její sloužící všeobecnému vzdělání občanstva měly trvalý domov, odevzdal předseda Měšťanské besedy, pan Ladislav Bednář, v roce 1925 výboru besednímu věnovací listinu, dle níž připadne v budoucnu do vlastnictví jeho dům, č. p. 84 (na náměstí, vedle fary) ve Vamberku. V domě tomto umístěna bude veřejná knihovna, čítárna, museum a jiné kulturní podniky. Nikdy však nesmí dům tento najímán býti k jakýmkoliv účelům, zvláště ne pro zisk ...“

Současné knihovnice ctí odkaz obou rodů (Vilímkových a Bednářových) a dle svých sil a možností se snaží úctu k jejich dědictví a trvalou nezištnou práci pro blaho ostatních šířit i v jednadvacátém století. Důkazem toho je například nominace knihovny do soutěže Knihovna roku 2010, kde získala Cenu za uživatelsky velmi ceněnou širokou škálu kulturně–vzdělávacích aktivit pro všechny věkové kategorie. Toto ocenění má však dvojnásobnou váhu: jednak je to ocenění odborné, ale hlavně je to ocenění od čtenářů a obyvatel města, kteří knihovnu sami nominovali.

Nechci v tomto článku rozebírat úctyhodnou činnost knihovny a zabývat se statistickými čísly. Pokusím se raději přiblížit její „genius loci“. Po celou dobu svého pobytu jsem si vůbec nepřipadala jako v knihovně, ale spíše jako na návštěvě u dobrých známých. Vybavení a výzdoba knihovny plně podporují onen pocit středostavovského rodinného domu plného knih, které lákají k přečtení. Jsou tu místa vybízející ke spočinutí a začtení. Domnívám se, že stejně jako já vnímají knihovnu i ostatní návštěvníci. Jako knihovnice si

najednou uvědomuji, že ty knihy musel někdo zpracovat, přinést do patra (tam je naštěstí jen dětské oddělení) a uspořádat. A právě v té chvíli mi vedoucí knihovny paní Jana Martinová ukazuje dveře a další strmé schody se slovy: „Tam máme sklad,“ a já si plně uvědomím „výhody“ historického domu. Genius loci na straně jedné a bedny s knihami, zastaralá elektroinstalace a spousta dalších problémů, které knihovnice nezmiňují, na straně druhé. Dochází mi, o co složitější je práce v inspirativním, leč v dnešní době zcela nepraktickém historickém zázemí, a obdivuji kolegyně knihovnice, jak vše s úsměvem zvládají.

Historickému odkazu je knihovna věrna i v tom, že pod svá „křídla“ přijala dvě další organizace: mateřské centrum a informační centrum.

Mateřské centrum Vamberecký dráček, o. s., bylo založeno v roce 2008. V té době adaptovala knihovna v přízemí prostory určené pro kulturně-vzdělávací akce knihovny. Ve snaze tyto prostory maximálně využít nabídla je knihovna mladým rodinám s předškolními dětmi a tak vzniklo výše zmíněné mateřské centrum. Na základě smlouvy sepsané mezi vedením centra a zřizovatelem knihovny jsou prostory centru pronajaty za symbolickou 1 Kč ročně. Práce s dospělými a malými dětmi současně má nezávisle na mateřském centru v knihovně také svoji tradici. Každý čtvrtek je otevřeno oddělení „Moudřeníněk“, kde malé děti společně se svými rodiči, prarodiči či sourozenci mají v rámci půjčovny doba k dispozici dětské oddělení jen a jen pro sebe. V kouzelném dětském prostředí na ně čekají nejen krásně ilustrované dětské knížky, ale i spousta hraček a navíc ještě kamarádi zvířátka – živá, samozřejmě. Rodiče pak mohou využít tato dopoledne i pro sebe. V dospělém oddělení je pro ně nachystána řada knih s výchovnou tematikou i řada časopisů pro mladé rodiny.

Také informační centrum městu Vamberk dlouhodobě chybělo. Knihovna opět rekonstruovala prostory a chybějící centrum vybudovala. To však na rozdíl od mateřského centra, které funguje na bázi dobrovolníků, musí být zaštitěno profesionálně a musí být v provozu po celý den a po celý rok. Personální obsazení informačního centra je stále v řešení. Dále je také zapotřebí připomenout, že knihovna kromě prostorů poskytuje oběma centrům zdarma vytápění, elektrickou energii a vodu, které hradí ze svého rozpočtu.

Závěrem bych knihovně ráda popřála osvětleného zřizovatele, který spolu se čtenáři dokáže ocenit její dlouhodobou, systematickou a mravenčí práci. Zároveň přeji čtenářům a obyvatelům Vamberka, aby jejich knihovna byla i nadále věrna odkazu pánů J. R. Vilímka a L. Bednáře.